

POHDITAAN OMAA DIGIPROFIILIA

Kuvaus:	Tutustutaan Internetin välityksellä tapahtuvaan tiedonkeruuseen videon katsomisella.
Oppiaine:	Suomen kieli ja kirjallisuus Vuosiluokka 7lk
Kesto:	30 min (video n. 9 min + pohdintatehtävä)
Välineet:	
Tunnisteet:	Internet, tiedonkeruu, tietosuoja, some, hakukoneet

Oppilas

UUDET
LUKUTAI DOT

- Tiedostaa oman digiprofiilinsa muodostumisen ja osaa kuvailla, millaista tietoa eri palvelut, kuten hakukoneet tai sosiaalinen media, keräävät ja mihin tietoa voidaan käyttää.
- Tiedostaa, että ihmisiä profiloidaan digitaalisten palvelujen keräämän datan perusteella. Hän tiedostaa, että tätä dataa voidaan käyttää eri tarkoituksiin.
- Ymmärtää, että kerätyt tiedot tallentuvat ja osaa antaa ainakin yhden esimerkin, mihin tarkoitukseen hänestä kerättyä tietoa voidaan käyttää.

KÄSITTELYEHDOTUS

Katsotaan Yle Areenasta Team Whack -sarjan jakso *Internet haluaa tietää susta kaiken* (Kausi 2, jakso 7, <https://areena.yle.fi/1-50508056>).

Katsomisen jälkeen tarkistetaan muutamalla kysymyksellä, mitä jäi mieleen. Pohtia voi esimerkiksi:

- Internetissä on paljon ilmaisia sivustoja ja älylaitteeseen saa ladattua paljon ilmaisia sovelluksia. Millä käyttäjä kuitenkin todellisuudessa maksaa sovellusten käytöstä, vaikka rahaa ei tarvitakaan?
- Mihin kerättyä tietoa käytetään?
- Hakukonetta kiinnostaa muukin tieto kuin itse hakusana. Mitä kaikkea tietoa hakukone kerää? (kuka hakee mitäkin hakuja, missä haetaan, millä tavalla haku on kirjoitettu, mitä käyttäjä klikkasi, kuinka pitkään jollakin sivulla viivytettiin)
- Mitä kaikkea puhelimen lähettämistä sijaintitiedoista voi päätellä?
- Vaikka et itse käyttäisi jotakin sosiaalisen median alustaa, sinusta voidaan kuitenkin luoda niin sanottu varjoprofiili. Mistä tällainen profiili syntyy?
- Miten palvelut koukuttavat käyttäjän?
- Mitä haittoja ja vaaroja tietojenkeruusta on käyttäjälle?

Tehtävä: Videolla rakennetaan voodoo-nukke Internetin keräämien henkilötietojen perusteella. Oppilaat pohtivat, minkälainen nukke heistä rakentuisi, ja keräävät nukkeen sanoja perustuen omaan toimintaansa netissä ja sovelluksissa.

Lopuksi oppilas kirjoittaa itselleen kolme sääntöä, joiden mukaan toimimalla voi ehkäistä tiedonkeruusta aiheutuvia haittoja.